

28. Kotitalouslautakunta

Kertomusvuosi oli monessa suhteessa merkityksellinen kotitalouslautakunnan työlle. Toiminta jatkui samojen suuntaviivojen mukaan kuin aikaisemminkin, mutta silti siihen sisältyi paljon uutta.

Lautakunnan kokoonpano. Lautakuntaan kuuluivat kansanedustaja E. Nurminen puheenjohtajana, tarkastaja T. Alanko varapuheenjohtajana, talousopettajat A. Häggman ja M. Schauman, rouvat I. Hietanen, S. Lehtivuori, H. Liuhta, rehtori K. Sihvonen ja maisteri M. Tamminen jäseninä. Vuoden kuluessa lautakunta piti 12 kokousta, joissa kaupunginhallitusta edusti rouva L. Lehto. Sihteerinä oli opettaja I. Grotenfelt. Lähetettyjen kirjelmien luku oli 341, saapuneiden 351. Laskuja hyväksyttiin 678.

Lautakunnan toimihenkilöt. Opettajista toimivat käsityöopettaja Grotenfelt, rouva L. Lehtonen ja talousopettaja L. Virki Kotitalouskerholassa Mäkelänkatu 45:ssä, jossa lautakunnan kanslia sijaitti, talousopettaja M. Koivisto, käsityöopettaja L. Salonen syyskuun 30 p:ään saakka ja käsityöopettaja K. Jokinen siitä alkaen sekä kodinhoidonopettaja A. Ojala Helsinginkatu 26:ssa, käsityöneuvoja A. Kautonen ja talousopettaja K. Vöry Fredrikinkatu 16:ssa sijaitsevilla opetuskeittiöissä. Käpylässä ja liitosalueella toimivat talousopettajat K. Palmujoki ja D. Schönholtz, joka hoiti kaiken ruotsinkielisen opetuksen, kotitalousneuvojat A. Eloranta ja M. Möttönen, käsityöopettajat A. Tupamäki ja M. Yrjölä sekä käsityöneuvoja H. Huolman. Apuopettajina ovat olleet rouva R. Hangasjärvi ja F. Kavonius sekä neiti M. Paksuniemi. Lisäksi palkattiin tarpeen mukaan tuntiopettajia ja esitelmäitsijöitä. Talousopettajien Koiviston ja Virkin ollessa virkavapaina aina elokuun 31 p:ään asti toimivat heidän viransijaisinaan talousopettajat T. Lehmuskallio, joka marraskuun 1 p:nä valittiin vakinaiseksi opettajaksi ja M. Virkkala. Opetus- ja perhepesulan toimintaa varten otettiin pesulanhoitajaksi neiti A. Aaltonen ja mankelinhoitajaksi rouva L. Lehto. Siivoojina toimivat rouvat T. Hausalo, S. Järvelä ja M. Rinne sekä neiti H. Suominen.

Toiminta. Lautakunnan toiminta tapahtui seuraavissa paikoissa: Kotitalouskerholassa Mäkelänkatu 45:ssä, opetuskeittiössä Helsinginkatu 26:ssa ja Fredrikinkatu 16:ssa. Suomenkielisen Työväenopiston johtokunnan suostumuksella lautakunta sai käyttää opiston käsityösalia ja tarpeen vaatiessa juhlasalia. Lisäksi järjestettiin Käpylän alakoulussa käsityöopetusta ja kerhotoimintaa ja kansakoulussa kevätkaudella ruoanlaittonopetusta. Liitosalueella annettiin erilaista opetusta ja neuvontaa Haagassa, Lauttasaaressa, Malmilla, Maunulassa, Munkkiniemessä, Oulunkylässä, Pakilassa, Pitäjämäellä, Puistolassa, Tapanilassa ja Vartiokylässä. Opetushuoneistoina olivat kansakoulut ja äitiys- ja lastenneuvolat. Lautakunnan ruotsinkieliset ruoanlaittokurssit ja havaintoesitykset pidettiin opetuskeittiössä Fredrikinkatu 16:ssa, Käpylän, Lauttasaaren, Malmin ja Munkkiniemen kansakouluissa. Kesän Olympian kisoja silmälläpitäen järjestettiin omissa opetushuoneistoissa ja useissa eri paikoissa luento- ja havaintoesitystilaisuuksia kisavieraita vastaanottavien kotien perheenmännille. Kesän aikana suoritettiin opetuskeittiössä Fredrikinkatu 16:ssa korjaus- ja maalaustöitä kaupunginhallituksen myönnettä tarkoitusta varten tarvittavan määrärahan. Kiinteistölautakunta luovutti ns. Käärmetalossa Mäkelänkatu 86-96:ssa sijaitsevan koneellisen pesulan, joka lokakuun 1 p:stä alkaen Opetus- ja perhepesulan nimisenä oli lautakunnan hoidossa sekä opetustarkoitusta että perheenemäntien käyttöä varten. Tutustuakseen vastaavanlaiseen kunnalliseen kotitaloustoimintaan

Tukholmassa ja erikoisesti ajatellen Kisakylän valmistuvaa opetushuoneiston suunnittelua ja sisustamista, tekivät opettajat Grotenfelt, Ojala ja Schönholtz helmikuussa viikon kestäväen opintomatkan Ruotsiin. Kotitalouslautakunnan anomuksesta perusti kaupunginvaltuusto syyskuun 3 p:nä Kisakylän toimintaa varten kolme uutta virkaa: talousopettajan, käsityönopettajan ja vahtimestari-siivoojan sekä vakinaistutti aikaisemmin tilapäisen kodinhoidonopettajan viran.

Kaupunginhallituksen suostumuksella pitivät Väestöliiton Vallilan naistenkerho ja Sotaleskien Huollon Helsingin alaosaosto kerhoiltojaan Kotitalouskerholassa. Useat siirtolapuutarhayhdistykset kokoontuivat samoin lautakunnan huoneistoissa. Kerhohuone Mäkelänkatu 45:ssä on koko vuoden ollut nuorisotoimiston Mäkelän kerhokeskuksen hallussa. Suomenkielisille kansakouluille luovutettiin kevät- ja syyslukukaudella Mäkelänkatu 45:n keittiö (32 tuntia) ja käsityösali, sekä Helsinginkatu 26:n keittiö ja syyslukukaudella Fredrikinkatu 16:n keittiö sekä käsityösali.

25-vuotisjuhla. Kotitalouslautakunnan toiminnan 25-vuotisjuhlaa vietettiin 13 p:nä joulukuuta kaupungintalon juhlasalissa järjestetyssä tilaisuudessa, johon osallistui kaupungin viranomaisia, entisiä lautakunnan jäseniä ja opettajia, sekä kotitalouslautakuntien edustajia. Tilaisuuteen ilmestyi kertomus lautakunnan toiminnasta 1927-1952 sekä suomeksi että ruotsiksi. Kaupunginhallitus oli myöntänyt varat kahvitarjoiluun kutsuvieraille. Seuraavana päivänä pidettiin kotitalouslautakuntien edustajien neuvottelukokous, jossa hyväksyttiin tehty sääntöehdotus ja perustettiin Kunnallisten Kotitalouslautakuntien Keskus yhteiseksi elimeksi maan kotitalouslautakunnille.

Talousopetuksessa ja kodinhoidossa järjestettiin seuraavat kurssit:

Opetusaine	Kursseja	Oppilaita
Ruoanlaittokursseja	56	479
Jatko, erikois- ym. kursseja	11	96
Leipomakursseja	32	220
Säilöntäkursseja	4	28
Säilöntäneuvontaa	12	27
Yhteensä	115	850

Ruoanlaittonopetuksessa annettiin havaintoesityksiä eri keittiöissä ja opetuspaikoissa 80 kertaa 1 176 kuulijalle ja neuvoloissa 102 kertaa 1 209 kuulijalle yhteensä siis 2 385 henkilölle. Kodinhoidonopetuksessa pidettiin 3 luentokurssia 62 henkilölle, olympiaesityksiä 16 800 henkilölle ja yhden pesukurssin 12 henkilölle. Pesuhavaintoesityksiä annettiin 17 kertaa 418 kuulijalle ja pesuhavaintoesityksiä kouluille 11 kertaa 128 kuulijalle. Opetus- ja perhepesulassa kävi 560 henkilöä.

Käsityönopetuksessa järjestettiin seuraavat kurssit:

Opetusaine	Kursseja	Oppilaita
Käsityöneuvonta	51	1 034
Pukuompelukurssit	8	84
Erikoiskurssit	5	52
Hattukurssit	9	95
Peitekurssit	6	26
Yhteensä	79	1 291

Kerhoiltoja ja -retkiä pidettiin 3 ja oli niissä 209 osanottajaa, juhlaa järjestettiin 6 kertaa, osanottajia oli 445 ja Koti-iltoja 6, joissa oli yhteensä 550 osanottajaa.

Kurssitoiminta:	Mäkelänk.		Helsingink.		Fredrikink.		Käpylä		Muit toimip.		Yhteensä	
	k.	opp.	k.	opp.	k.	opp.	k.	opp.	k.	opp.	k.	opp.
Ruoanlaittonopetus	5	49	6	74	15	147	3	26	27	183	56	479
Jatko, erikoiskurssit	1	7	2	23	2	14	-	-	-	-	5	44
Lounas-, pikakurssit	1	7	-	-	1	8	-	-	-	-	2	15

	Mäkelänk.		Helsingink.		Fredrikink.		Käpylä		Muut toimip.		Yhteensä	
	k.	opp.	k.	opp.	k.	opp.	k.	opp.	k.	opp.	k.	opp.
Kevät-, jouluruoka-												
kurssit	1	6	1	16	1	8	-	-	1	7	4	37
Leipomakurssit	8	50	8	64	1	6	-	-	15	100	32	220
Säilöntäkurssit	1	5	-	-	-	-	-	-	3	23	4	28
Säilöntäneuvontaa	10	25	-	-	-	-	-	-	2	2	12	27
Havaintoesityksiä	9	205	3	131	20	369	5	50	43	421	80	1176
" neuvo-												
loissa	-	-	-	-	-	-	-	-	102	1209	102	1209
<u>Kodinhoidonopetus</u>												
Luentokursseja	-	-	-	-	-	-	-	-	3	62	3	62
Olympiaesitykset	1	70	2	207	3	210	2	109	8	204	16	800
Puutarhaneuvo	-	-	-	-	-	-	-	-	9	9	9	9
Pesukurssit	-	-	-	-	-	-	1	12	-	-	1	12
Pesuhavaintoesitykset	-	-	8	160	-	-	9	258	-	-	17	418
" kou-												
lulle	-	-	-	-	-	-	11	128	-	-	11	128
Pesijöitä	-	-	-	-	-	-	-	560	-	-	-	560
<u>Käsityönopetus</u>												
Käsityöneuvonta	7	197	14	179	6	115	8	170	16	373	51	1034
Pukuompelukurssit	4	44	-	-	-	-	4	40	-	-	8	84
Erikoiskurssit	-	-	-	-	-	-	-	-	5	52	5	52
Hattukurssit	-	-	3	25	6	70	-	-	-	-	9	95
Peitekurssit	2	7	-	-	2	12	-	-	2	7	6	26
<u>Kerhotoiminta</u>												
Kerhoillat ja retket	27	62	30	87	-	-	30	60	-	-	3	209
Juhlat	3	275	2	120	-	-	1	50	-	-	6	445
Koti-illat	2	200	1	110	1	40	1	100	1	100	6	550
	1209		1196		999		1563		2752		7719	

Talousarvio:

Menot v. 1952							
Palkkiot		115 000			Painatus ja sidonta		104 124
Sääntöpalkkaiset virat	6 513 600				Tarverahat		300 301
Tilapäinen työvoima	747 577				Tarveaineet		752 976
Muut palkkamenot	143 874				Kisakylän huoneisto		1 876 145
Vuokra	466 100						12 072 290
Lämpö	201 795						
Valaistus	82 670						
Siivoaminen	401 248				Opetus- ja perhe-		220 000
Kaluston hankinta	325 948				pesula		459 349
Kaluston kunnossapito	40 932						679 349

Tulot v. 1952
Tulot kurssista 553 126, Tulot pesulasta

C.T.1.
307 884